

"ישיבישע בלאט" "לאמדעט" ב"דף היומ" בשו"ת ומ"מ

דף לד.

1. **דאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה**, ומכאן נלמד גם לבשר קודם זריקה שלוקין עליו אף שלא נותר לאכילה, וקשה מה הדמיון, הלא עצים ולבונה אינם חסרים כל היתר אלא שאין ראויים בפועל לאכילה, לעומת בשר קודם זריקה שמחוסר היתר אכילה, ולמדנו שבאינו נותר לטהורים אין חייבים עליו משום טומאה?

ע"ב

1. **בסוגיין מבואר** דנחלקו אי קיבל בשתי כוסות אי כוס עושה לחבירו דחוי או שיריים, **והנה הרמב"ם** מעה"ק יט' יג' כתב דהמקבל דם חטאת בשתי כוסות ונתן מכוס אחת בפנים ומהשנייה בחוץ חייב, וקשה דהיה לו להפטר ממ"נ או מצד דהוי דחוי או שהוי שיריים דכבר נעשית מצוותו?
2. **כל שבידו לא הוי דיחוי**, ופרש"י דבשעיר המשתלח לא חשיב בידו, שאינו ודאי שימצא שעיר אחר, וקשה דלפי זה אם יהיה לו כמה שעירים מוכנים לא יהיה דחוי?

התשובות

1. כן הקשה **בחידושי רבינו חיים הלוי** על הרמב"ם פסולי המוקדשין יח' יב', **ותי' דקס"ד** דאיירי בעצם ולבונה קודם שקדשו לכלי, וסבר לדמות מה שאינו ראוי להקרבה, למה שלא קרב המתיר לאכילה, עיי"ש עוד מה שביאר במחלוקת אביי ורבא, **ובאבי עזרי תירץ** דאיירי לרבנן במנחות כ: דאין קרבן עצים ואעפ"כ נתרבו מ"והבשר" לטומאה ומוכח שלא צריך היתר לאכילה כדי לחייב על הטומאה.

ע"ב

1. **כן הקשה הראב"ד שם בהשגות על דברי הרמב"ם**, ועיי"ש כסף משנה שחיזק דבריו, **וברב"ז תי' דאיירי** שעדיין לא נתן כל המתנות שכהאי גוונא אינו עושה שיריים, **ובחידושי רבינו חיים הלוי** מוסיף דאמנם דין שיריים באותו הכוס נעשה אף לאחר מתנה אחת (ובזה איירי המשנה לקמן קיא: שהביא הכס"מ), אבל כדי להעשות דחוי את הכוס השניה בזה בעי שיתן את כל המתנות, **ועי' גליונות חזו"א**.
2. כן תמה **בקרן אורה**, ולכן ביאר את הגדר של בידו, דרק אם יכול לתקן את המצב למפרע נחשב בידו, כמו כאן בדם שנשפך שלא נפסל אלא חסר קבלה ויכול לחזור ולקבל, אבל בשעיר המשתלח גם כשיביא שעיר אחר לא יתקן את השעיר הקודם שנדחה, **ובזה תירץ** גם למה בהדס שענביו מרובים מעליו פסול ולא אמרינן דבידו לתקן?, והתירוץ אותו דבר שבזה שימעט לא יעשה אותו הדס כשר לממפרע אלא רק מכאן ולהבא.

הערות הארות, ומראי מקומות

טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה וכו', ועי' רמב"ם פסולי המוקדשין יח' טז' שפסק כר"י, אמנם עי' משנה למלך שם יב' שמשמע שלוקה משום לאו אחר ד"לא תוכל לאכול בשעריך", עי' אבן האזל שם הל' יב', וע"ע אור שמח ה"ג שהקשה למה לא לוקה משום "לא תאכל כל תועבה", וע"ע מנחת חינוך קמה' ב'.

תודה והבשר, במה שתירצו שלשווי משקה כאוכל לא מהני חיבת הקודש, ועי' מקדש דוד ל' א', וקה"י סי' כה'.

בדין חיבת הקודש, עי' תודה ופילו שהוא מה"ת, ועי' תוס' חגיגה כד. ד"ה והא שמחלקים בין עצים ללבונה, וע"ע רמב"ן חולין לה. ובדעת הרמב"ם עי' מנחת חינוך קמה' ו', ועי"ש מה שדן באות ח' אי מהני חיה"ק לחייב על פחות מכזית.

באברי בהמה טמאה דכו"ע לא פליגי, ועי' רש"י דלמסקנא לכו"ע אינו לוקה על זה, ועי' רמב"ם איסורי מזבח ה' ו' שכתב שלוקה, עי' כסף משנה שם מנין מקורו.

ההוא למצוה, וברש"י נראה שבבהמה יש מצוה להקריבה ובחיה הוא רשות אבל יכול להביאה, ועי' קרן אורה, ובלקח טוב הקשה מהרש"י עה"ת דברים יב' טו' כצבי וכאיל דאין קרבן בא מהם, ועי' כלי חמדה ויקרא אות ג', ובשיטמ"ק ד"ה אינו מבואר דפליג וס"ל דאין קרבן בא מן החיה, והקשה למה אין איסור של חולין בעזרה, עי' תירוצו, אמנם ברמב"ם שחיטה ב' א' מבואר דאיכא איסור חולין בעזרה, ועי' אור שמח איסו"מ ה' ה' דלעתו "ל' דהעלם לשם עצים ולא לשם קרבן.

ועי' רמב"ן במנין המצוות ששכח הרמב"ם עשה י' שמנה זאת למצוה לפי דעת רבי יוחנן, ועי' מגילת אסתר למה הרמב"ם לא מנאו, ועי' אבן האזל איסו"מ ה' ו'.

ע"ב

פסול מהו שיעשה שיריים, עי' רש"י שפירש דנ"מ לענין שיוכל הכא לחזור ולזרוק את שירי הדם שבצוואר, ועי' חזו"א י' א', ע"ע פירוש התורה פסול ובחי' הגר"ז משי"כ על דבריהם, וע"ע רמב"ם פסוהמ"ק יד' ב' ובחי' רבינו חיים הלוי שם.

בענין טמא שזרק מבואר במעילה ה: שעבודתו עושה שיריים כיון שהוא ראוי לעבודה בקרבן ציבור שבא בטומאה, ועיי"ש רע"ב ותיו"ט שנחלקו אי בטמא שקיבל יועיל אח"כ שאחר יקבל וזרוק כשאר הפסולים, או שבגלל שעבודתו יכולה להיות כשירה בקרבן ציבור שבא בטומאה, לא מהני קבלה אחריו, ועי' רמב"ם וראב"ד פסוהמ"ק א' כח' שלכאורה נחלקו בזה, ועי' כתבי הגר"ז מה שהביא בשם הגר"ח (עי' מנחת אברהם באריכות).

רש"י ד"ה הואיל, עי' באחרונים שדקדקו מדבריו שדין המשנה לעיל כט: דאינו נעשה פיגול א"כ קרבו מתיריו, נאמר בין על חוץ לזמנו שהוא פיגול, ובין על חוץ למקומו שהוא פסול, ובמשנה למלך פסוהמ"ק יח' ז' כתב שיש להסתפק בזה.

כוס מהו שיעשה את חבירו דיחוי או שיריים, ופרש"י דהטעם שהוי דחוי משום שדחאו בידיים, ועיי"ן יומא נ: דאמרינן בפירוש דבדחתו בידיים הוי דיחוי, ועי' גירסת רש"י שם, ולדבריו שם ביאר הגר"ז שהספק האם זריקה של דם שבכלי אחד עושה שיריים גם את הדם שבשאר הכוסות או לא.

מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות, ועי' מקדש דוד לג' אות ב' שלכאורה יש להסתפק גם בנתן מתנה מכל כוס, עי' בדבריו, וע"ע מה שדן בקיבל מתנה בה-כוסות.

למיעוטי שיריים שבצוואר בהמה, במקדש דוד לג' ב' הביא ג' טעמים לדבר: א. כיון שלא קיבל את הדם לכו"ע נדחה. ב. כיון שהיה מחוסר קבלה בעת הזריקה אין לו דחן שיריים להשפך ליסוד. ג. אין קבלה לאחר זריקה.

כל שבידו לא הוי דיחוי, בגדר הדבר, עי' תוס' כאן ולעיל יב'. ובסוכה לג. ועי' אבן האזל מעה"ק טו' ד' מה שביאר בדבריהם, ועי' מקדש דוד קדשים לג' ב', וע"ע מש"כ בתשובה ב'.